

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 16/2020-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. januára 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Paškalom, Záhradnícka 27, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15 Cob 123/2018 z 25. júna 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Paškalom, Záhradnícka 27, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho

základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 Cob 123/2018 z 25. júna 2019 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v procesnom podstavení žalobcu stranou konania vedeného Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 23 Cb 74/2008, predmetom ktorého bolo rozhodovanie o jeho žalobe o zaplatenie sumy 13 678,89 € s príslušenstvom. Okresný súd rozsudkom č. k. 23 Cb 74/2008-866 z 9. apríla 2018 žalobu sťažovateľa zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania. Proti označenému rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol (napadnutým) rozsudkom sp. zn. 15 Cob 123/2018 z 25. júna 2019 tak, že rozsudok okresného súdu z 9. apríla 2018 potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

3.1 Sťažovateľ v úvodnej časti ústavnej sťažnosti reprodukuje svoje odvolacie námietky, ktoré uplatnil v riadnom opravnom prostriedku proti rozsudku súdu prvej inštancie. Následne sťažovateľ argumentuje, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku s týmito námietkami podľa jeho názoru podstatnými pre rozhodnutie vo veci vôbec nevysporiadal, ale s poukazom na § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) v podstate len odkázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

4. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti potom sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15 Cob/123/2018 zo dňa 25. 06. 2019, porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15 Cob/123/2018 zo dňa 25. 06. 2019 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi sa priznáva primerané zadosťučinenie v sume 10.000,-€ (slovom desaťtisíc eur), ktoré je Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia, ktorú je Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantné ustanovenia právnych predpisov

5. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251.

7. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

8. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

10. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

13. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

14. Podľa § 420 psím. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym

procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, a pritom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

16. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci stabilne vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. napr. IV. ÚS 236/07). Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ právny poriadok poskytuje iné možnosti nápravy, resp. ochrany ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv v podobe uplatnenia riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

17. V posudzovanej veci sťažovateľ namieta, že k porušeniu jeho práv garantovaných ústavou a dohovorom došlo napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým odvolací súd v jeho veci potvrdil meritórne rozhodnutie súdu prvej inštancie. Sťažovateľ pritom argumentuje, že krajský súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s jeho (pre vec podstatnými) odvolacími námietkami, v dôsledku čoho nemožno napadnutý rozsudok považovať za jasný a zrozumiteľný, tzn. za riadne odôvodnený.

18. V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší

súd“) z 3. decembra 2015, ktorého právna veta znie: „*Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.*“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania po prijatí Civilného sporového poriadku, ktoré nadobudli účinnosť 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. V prípade, že písomné vyhotovenie rozhodnutia súdu nižšej inštancie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, preto môže ísť (a okrem výnimočných prípadov pôjde) o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Pojem „postup“ v § 420 písm. f) CSP je potrebné vyložiť v kontexte pojmu „právo na spravodlivý proces“, ktoré je dotknutým ustanovením garantované strane konania. Súčasťou tohto práva (a teda aj naposledy označeného postupu) je nepochybne aj náležité odôvodnenie rozhodnutia zodpovedajúce kritériám čl. 46 ods. 1 (v spojení s čl. 1 ods. 1) ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru; pojem „uskutočňovala“ uvedený v § 420 písm. f) CSP je v nadväznosti na to potrebné vyložiť ako „boli naplnené“. S poukazom na uvedené ústavný súd zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v konkrétnej veci v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (aj keď ústavne konformné posúdenie svojej právomoci najvyšším súdom je ústavným súdom následne preskúmateľné v konaní o ústavnej sťažnosti). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) potom vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd, a právomoc ústavného súdu nemôže predchádzať právomoci všeobecných súdov (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

19. Zo zistení ústavného súdu pri príprave predbežného prekovania ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie nepodal, a teda nevyužil právny prostriedok, ktorý mu zákon priznáva na ochranu jeho

základných práv a slobôd, čím nerešpektoval subsidiárne postavenie ústavného súdu. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie totiž nemožno nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý (ako už bolo vysvetlené) môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, keď fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; túto možnosť však sťažovateľ v danom prípade mal.

20. Nad rámec už uvedeného ústavný súd dodáva, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti netvrdí a už vôbec nepreukazuje, že dovolanie vo svojej veci nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a preto v okolnostiach jeho prípadu neprichádzal do úvahy ani prípadný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

21. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa uplatnením zásady *ratione temporis* odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. januára 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu